

KAYSERİ TİCARET ODASI

KAGUTİM

S.EFDAL SOMYÜREK ÇEMREK

**AZERBAYCAN ÜLKE RAPORU &
902139 PAZAR ARAŞTIRMASI**

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

İçindekiler Tablosu

ÜLKE GENEL GÖRÜNÜMÜ	2
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER	5
ÜLKE RİSK DEĞERLENDİRMESİ.....	6
TİCARİ CAZİBE FAKTÖRLERİ	8
PAZARIN ÖZELLİKLERİ	9
DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI.....	10
AZERBAYCAN PAZARINA GİRİŞ STRATEJİLERİ.....	13
AZERBAYCAN PAZARINA GENEL BAKIŞ	14
ŞİRKET TÜRLERİ.....	15
AZERBAYCAN-TÜRKİYE TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİN GÖRÜNÜMÜ	17
PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER...	28
KAYNAKÇA	31

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

AZERBAIJAN

ÜLKE GENEL GÖRÜNÜMÜ

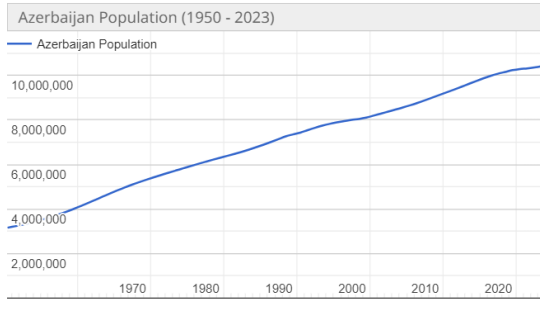
Resmi Adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Nüfus	10,28 milyon
Dil	Azeri Türkçesi
Din	İslam
Başkent	Bakü
Yüzölçümü	86 600 km ²
Başlıca şehirleri	Bakü, Sumgayt, Gence, Mingaçevir, Khirdalan, Şirvan
Devlet Başkanı	İlham Aliyev
Para Birimi	Manat

2

Doğu Avrupa ve Batı Asya'nın kesişim noktası olan Kafkasya'da yer alan Azerbaycan, üniter bir anayasal cumhuriyet yönetimine sahiptir. Azerbaycan, Sovyetler Birliği sonrası ekonomik geçişini tamamlamış, petrol bazlı ve gelişmekte olan bir ekonomiye sahiptir. Azerbaycan ulusal para birimi manattır (AZN). Resmi dil Azerice olmakla beraber ülkede Rusça yaygın olarak konuşulmaktadır.

Azerbaijan Population (LIVE)

10,434,125

10 milyonu aşan nüfusu ile Azerbaycan dünyanın en kalabalık 90. ülkesidir. 2023 yılı verilerine göre ortalama yaş 32,5'tur. Ülkenin toplam 77 adet şehri bulunmakta olup başkenti Bakü'dür.

Ülke nüfusunun %22,6'sını 0-14 yaş grubu, %70,2'sini 15-64 yaş grubu, % 6,8'ini ise 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır.

Nüfusun %57,1'i şehirlerde, %42,9'u ise köylerde yaşamaktadır. Nüfusun %49'u erkek, %51'i ise kadındır. Ülke nüfusunun %22,6'sını 0-14 yaş grubu, %70,2'sini 15-64 yaş grubu, %6,8'ini ise 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. Ülkede çalışabilir nüfus toplam nüfusun %50,09'ini oluşturmaktadır.

Azeri nüfus, toplam nüfusun %90,6'sını oluşturmaktadır. Ülkedeki başlıca etnik azınlıklar ise Lezginler (%2,2- Rusya'nın Dağıstan bölgesi kökenli Müslüman Kafkas bir halk), Ruslar (%1,8) ve Ermeniler (%1,5)'dir.

Dünya Bankası "İş Yapma Kolaylığı" endeksinde Türkiye'nin hemen ardından 34. sırada yer almaktadır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından, Azerbaycan 1991 yılında bağımsızlığını ilan etmiştir. Bu ani geçişle, Cumhuriyetler arası bağlılığı esas alan ekonomik yapının dağılması, siyasi ve hukuksal altyapı eksikliği ve teknolojinin eski kalması nedenleriyle Azerbaycan ekonomisi ani bir çöküşe uğramıştır. Ülkede siyasi istikrarın tekrar sağlanması sonrasında ekonomiye yoğunlaşan Azerbaycan, dünyanın önde gelen petrol şirketleri ile yataklarının birlikte işlenmesi ve paylaşılması konusunda yaptığı anlaşmalar ve yeniliklere hızla uyum sağlaması sayesinde, 1996 yılından itibaren ekonomide büyüme elde etmiştir.

2023 yılı itibariyle nüfusunun %57,1'i şehirlerde yaşamaktadır ve işgücüne katılım oranı %63'dür. İşgücünün %49'u hizmetler sektöründe, %15'i sanayi sektöründe ve %36'sı tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Azerbaycan, 2021 yılında cari fiyatlarla 54,62 milyar dolarlık GSYH büyüklüğü ile dünyada 89. sıradadır. Uluslararası Para Fonu (IMF) verisine göre 2021 yılında yıllık reel olarak %5,6 oranında büyüyen Azerbaycan ekonomisinin, 2022 yılında yıllık %2,8 oranında büyüyeceği öngörülmektedir.

Azerbaycan

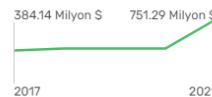
En büyük ithalatçı 2020

En büyük ihracatçı 2021

Türkiye'nin ithalatı

Türkiye'nin ihracatı

Azerbaycan 2022 yılında toplam 38 milyar dolarlık ihracat ile dünyada 51. sırada, 15 milyar dolarlık ithalat ile 65. sırada yer almaktadır.

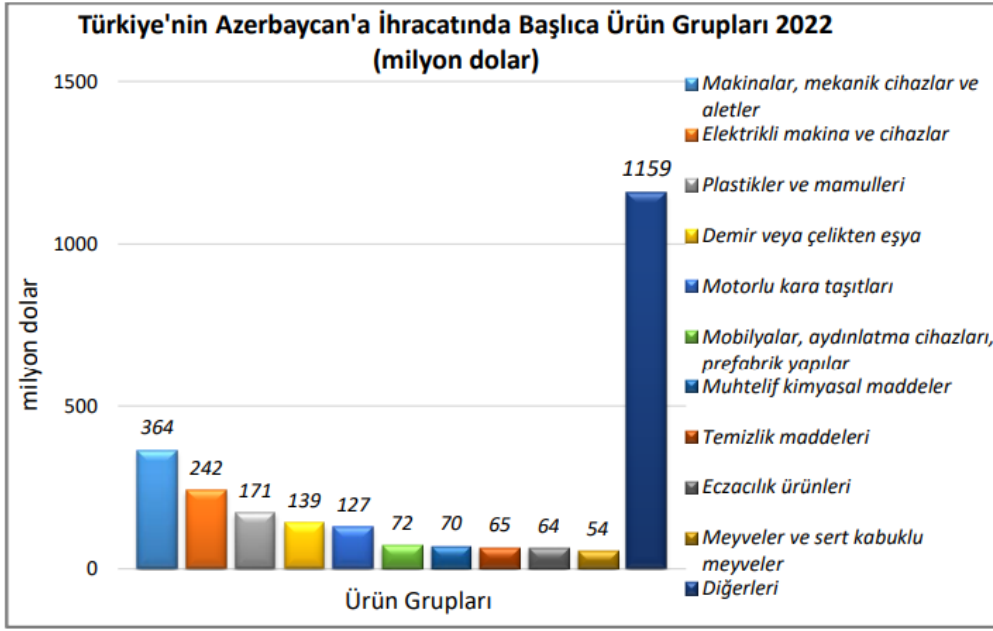
En yakın ticari ilişkilerini İtalya, Türkiye, Rusya, İsrail ve Hırvatistan ile kurmuştur.

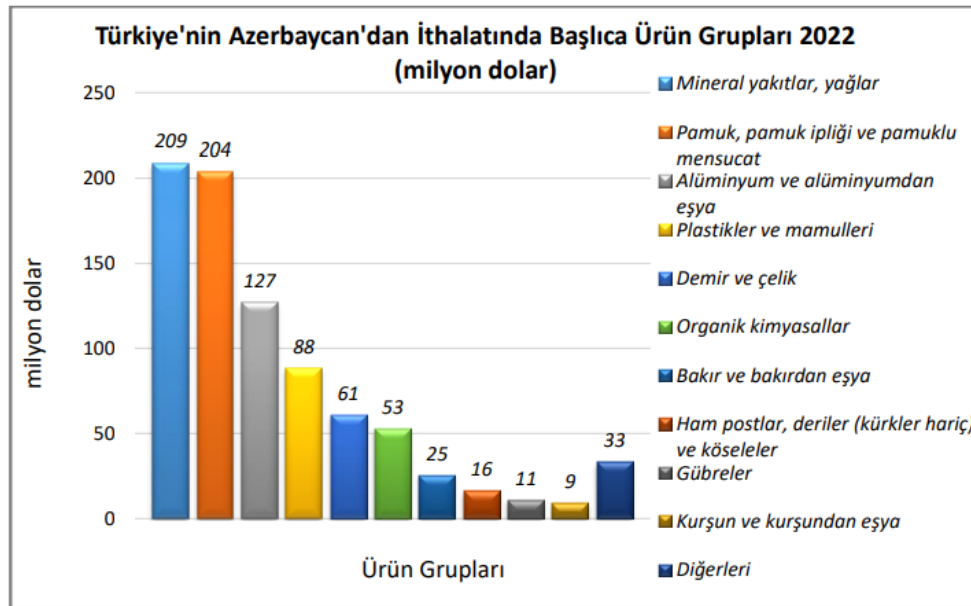
İhracat sıralaması İtalya, Türkiye, İsrail, Hindistan ve Yunanistan'dır. İthalat sıralaması ise Rusya, Türkiye ve Çin Halk Cumhuriyeti ve Türkmenistan'dır.

Türkiye ülkenin ihracatında %9 pay ile 2. Sırada ve ithalatında ise %16 pay ile 2. sıradadır.

Türkiye 2022 yılında Azerbaycan'a 2,5 milyar dolarlık ihracat yaparken, Azerbaycan'dan 836 milyon dolarlık ithalat yapmıştır (TUIK, 2023).

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihraç ettiği başlıca ürünler: demir veya çelikten inşaat malzemeleri ve türevleri, tıbbi ürünler/ ilaçlar, petrol yağları ve motorlu kara taşıtlarıdır.

Yaklaşık 1,8 milyar dolar değerindeki ithalatın başlıca ürünler ise petrol yağları, pamuk, alüminyum, demir veya alaşımsız çelikten yarı mamullerdir.

İkili ticaret büyüklüğümüzün 3 milyar dolara ulaştığı Azerbaycan, en büyük 37. ticari partnerimiz ve en yüksek net ihracatımızın olduğu 20. ülkedir.

Son 5 yılda Azerbaycan'a ihracatımız yıllık ortalama %12 ve Azerbaycan'dan ithalatımız %16 yıllık ortalama büyüme oranı ile artmıştır.

Azerbaycan, tıpkı diğer ülkeler gibi, 2020'de benzeri görülmemiş zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. COVID-19 ve petrol fiyat şoklarının birleşimi ekonomiyi durgunluğa itmiştir. Büyük bir mali yardım paketi bu şokun ekonomik etkisini hafifletmeye yardımcı olmuş ve ekonomi toparlanmaya başlamıştır. Ancak orta vadeli görünüm zayıf kalmaya devam etmektedir. Petrol kaynaklarının yüzyılın ortasına kadar tükenmesi beklendiğinden, uzun vadeli mali sürdürülebilirlik ancak ekonominin çeşitlendirilmesi ile mümkündür. Yetkililer, önümüzdeki on yıl içinde hızlandırılmış ancak sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmanın stratejik hedeflerini belirlemiş ve bu amaçla politika planları geliştirmektedir.

Rusya-Ukrayna savaşı Azerbaycan için ekonomik riskleri artırmıştır. Ancak, artan jeopolitik gerginlikler ile arz güvenliği üzerine endişelerin tetiklendiği küresel piyasada yükselen petrol fiyatlarının ihracat gelirlerini artırması, yüksek enflasyon ve enerji dışı ticaretin bozulması gibi olumsuz faktörlerin etkisini azaltması beklenmektedir.

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

- Küresel gaz ve petrol fiyatlarındaki düşüş ve Ermenistan ile Azerbaycan arasında Dağlık Karabağ'da yaşanan silahlı çatışma, son yıllarda ülkenin ekonomik büyümesine zarar vermiştir.
- Bununla birlikte, 2020'de bir durgunluğa girdikten sonra, Azerbaycan ekonomisi 2021'de toparlandı (+%5,6) ve petrol dışı sektörün iyi performansı, daha yüksek Rus işçi dövizleri ve Rusya-Ukrayna çatışmasının ardından ulaşım sektörüne verilen destek sayesinde IMF'ye göre %3,7'lik tahmini GSYH artışı ile 2022'de büyümeye devam etmiştir.
- **Ek maden gelirleri, gıda sübvansiyonu ve asgari ücrette %20 artış gibi satın alma gücü lehine önlemleri finanse etmek için kullanılmıştır.**

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

- Hâlâ yüksek olan petrol ve gaz fiyatlarının enflasyonla bağlantılı sosyal harcamalardaki artışı dengelemesi beklendiğinden, 2023 yılı için bütçe fazlasının GSYH'nin %6,7'si olacağı tahmin edilmektedir.
- Azerbaycan, 2022 yılında bütçe harcamalarının yıllık %3'lük büyüme sınırını yeniden getirmiş ve petrol dışı faiz dışı açığı azaltmayı taahhüt etmiştir. Bununla birlikte, 2022 yılında %20,7 olan borç/GSYH oranının tahmin ufku boyunca artarak bu yıl %22,1'e ve 2024 yılında %23,8'e yükselmesi beklenmektedir (IMF).
- Reel efektif döviz kurunun değer kazanması ve arz zincirindeki aksaklıkların hafiflemesi, 2023 yılında %10,8 ve bir sonraki yıl %8 olarak öngörülen enflasyonun düşmesine katkıda bulunacaktır. Genel olarak, ülkenin ekonomik büyümesi, hidrokarbon sektörüne olan bağımlılığı ve çok sayıda kamu iktisadi teşebbüsünün verimsizliği nedeniyle hala engellenmektedir.
- İşsizlik oranı 2020'de zirve yaptıktan sonra düşüşe geçmiş ve 2022'de %5,9 olarak gerçekleşmiştir. IMF, 2023 ve 2024 yılları için %5,8'lik bir oran öngörmektedir. Azerbaycan'ın kişi başına düşen GSYH'si (PPP) 2022 yılında 17.448 ABD doları olarak tahmin edilmiştir (IMF). Asya Kalkınma Bankası'na göre nüfusun %6,2'si ulusal yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Son olarak, yolsuzluk sorunu çözülmemiştir ve ülkenin kalkınması önünde bir engel teşkil edebilir.

ÜLKE RİSK DEĞERLENDİRMESİ

POPULATION
10.1 MILLION
GDP PER CAPITA
5,598 US\$

Güçlü Yönler

- Hidrokarbon üretimi ve devletin net dış kreditor konumu sayesinde iyi donanımlı bir varlık fonu,
- Hazar Denizi'nde önemli gaz potansiyeli,

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

- Türkiye ve Gürcistan üzerinden İtalya, Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye'ye doğal gaz ihracatı,
- Manatın fiilen ABD dolarına sabitlenmesi.

Zayıf Yönler

- Karayla çevrili ve Türkiye ile Rusya'ya bağımlı,
- Düşük ekonomik çeşitlendirme, hidrokarbonlara yüksek bağımlılık (GSYİH'nin %50'si, ihracatın %90'ı ve vergi gelirlerinin %66'sı), azalan petrol kaynakları,
- Kırılgan, opak ve dolarize bankacılık sistemi, az gelişmiş özel sektör kredisi,
- Zayıf yönetim (yolsuzluk, düşük rekabet, baskı, yargının siyasallaşması, uluslararası kurumlarla zayıf bağlar),
- Dağlık Karabağ konusunda Ermenistan ile silahlı çatışma,
- Düşük nüfus artışı ve yaşlanan nüfus.

2020'de Dağlık Karabağ'da Ermenistan'a karşı kazanılan zaferin ardından Bakü, Erivan üzerindeki baskısını sürdürmek için Ukrayna'daki savaşın Rusya'nın dikkatini dağıtmasından yararlanmıştır. 2022'de çok sayıda ateşkes ihlali yaşanmış ve Eylül ayında Azeri toprak ilerlemeleriyle sonuçlanmıştır.

Azerbaycan, ayrılıkçı bölge üzerinde tam kontrol sağlamanın yanı sıra Ermenistan ve İran arasında sıkışmış olan Nahçıvan eksklavına bir "koridor" açmayı hedefliyor.

Azerbaycan, batı illeri ile Nahçıvan'ı, Ermenistan üzerinden birleştirecek, aynı zamanda Çin'den Orta Asya, Hazar Denizi, Kafkasya ve Türkiye'ye uzanan Orta Koridor'un da güzergâhlarından biri olacak Zengezur Koridoru'ndan geçecek demir yolunun inşaatında sona doğru gelmektedir.

Türkiye ve Azerbaycan arasında yeni bir alternatif yol olacak olan Zengezur Koridoru ile Ticaret hacminin genişlemesinin yanı sıra hızlanması da öngörülmektedir. İşgalden kurtarılan bölgelerde devam eden çalışmalar tamamlanınca artık Zengezur'a kadar kesintisiz ulaşım imkânı elde edilecek.

Azerbaycan'ı Nahçıvan'a, Türkiye'yi Orta Asya'ya bağlayacak proje orta koridorunda can damarını oluşturacak. Bu da Türk firmaları için ciddi bir ihracat potansiyeli yaratmaktadır.

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

TİCARİ CAZİBE FAKTÖRLERİ

İş yapma kolaylığındaki durumu - 2021	4 / 5
Lojistik performansı - 2021	0/ 5
Mal ve hizmet ithalatı büyüme (yıllık) - 2021	-
Vizesiz Geçiş	Var
Mal ithalatı - 2021	11,6 Milyar \$
Bir iş kurmak için gereken süre - 2021	3,5 gün
Enflasyon (yıllık) - 2021	6,65%
Gayri safi yurtiçi hasıla - 2021	42,6 Milyar \$
GSYİH büyüme (yıllık) - 2021	-4,23%
Kişi başına düşen brüt milli gelir, PPP (cari uluslararası dolar) - 2021	14,39 Bin \$
Mal ve hizmet ithalatı (% GSYİH) - 2021	36,47%
Mal ihracatı - 2021	22,20 Milyar \$
Mal ve hizmet ihracatı büyüme (yıllık) - 2021	-
Hava taşımacılığı, navlun (milyon ton-km) - 2021	2,03 Bin
Konteynır Liman Trafığı (TEU:20 fit eşdeğer birim) - 2021	-
Tarımsal Katma Değer (% GSYİH) - 2021	6,93%
Endüstriyel Katma Değer (% GSYİH) - 2021	41,39%
Hizmet Katma Değer (% GSYİH) - 2021	42,03%
Mal ve Hizmet İhracatı (%GSYİH) - 2021	35,7%
Toplam Nüfus - 2021	10,09 Milyon
Doğrudan Yabancı Yatırım, net girişler (% GSYİH) - 2021	1,19%
Mal ticareti (% GSYİH) - 2021	56,8%
Resmi döviz kuru (1 USD karşılığı yerel para birimi) - 2021	1,7
Sevkiyat noktasından yükleme limanına ortalama teslim süresi - 2021	3,0 gün
Teslim limanından alıcıya teslim süresi - 2021	2,0 gün

Kaynak: Kolay İhracat

PAZARIN ÖZELLİKLERİ

➤ Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Fikri Mülkiyet Ajansı (<http://copat.gov.az/>) 30 Temmuz 2018 tarih ve 222 sayılı Azerbaycan Cumhurbaşkanı Kararıyla kurulmuş ve Azerbaycan'da telif hakları, fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda yetkili bir kurumdur.

Azerbaycan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu'nun 15 Ekim 1999 tarih ve 166 sayılı Kararı ile onaylanmış "Marka Tescil Belgesi Başvurularının Yapılması ve Ekpertizi" Kuralları (<https://e-qanun.az/framework/3081>) gereği, söz konusu başvurular Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Fikri Mülkiyet Ajansı'na yapılmaktadır. Başvurular başvuru sahibinin kendisi tarafından veya adıgeçen Ajanslık kaydında bulunan marka müvekkili (<https://patent.copat.gov.az/patent-attorneys>) vasıtasıyla yapılabilmektedir.

Azerbaycan Cumhuriyetinde faaliyet gösteren girişimciler hariç, yabancı tüzel ve gerçek kişilerin Ajanslık başvuruları yalnızca marka müvekkili tarafından yapılmaktadır.

➤ Dağıtım Kanalları

Azerbaycan ekonomisinde 2015 yılında yaşanan ekonomik krizden sonra özellikle tüketici piyasasında dağıtım kanallarının önemi artmıştır.

Şöyle ki, toptancıların, perakende mağazaların, ülkede sayıları giderek artan büyük süpermarketlerin ve merkezi satın alma birimlerinin tercih ettikleri yeni dağıtım kanalları sektörü büyük gelişme göstermiştir.

Azerbaycan'daki dağıtım sektörü, ülkede değişik satın alma kalıplarındaki tüketici gruplarına hizmet veren kuruluşların ortaya çıkmasıyla daha da büyümüştür. Diğer eski BDT ülkelerinde olduğu gibi Azerbaycan'da da fiyat ve kalite satın alma kararının en önemli belirleyicisi olma özelliğini korumaktadır.

Büyük gruplar ve onlara bağlı mağazalar/süpermarketler, Azerbaycan'daki perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır.

➤ Tüketici Tercihleri

Azerbaycan'da bölgesel ekonomik farklılıklar, tüketicilerin satın alma davranış ve alışkanlıklarının yanı sıra dağıtımçıların satın alma kararları ile pazarlama tekniklerini de etkilemektedir.

Azerbaycan'da başta Bakü şehri olmak üzere diğer büyük şehirlerde kredi kartı kullanımını son yıllarda artmaktadır.

Azerbaycanlı tüketiciler arasında satış sonrası hizmetlere yönelik taleplerde giderek artış gözlemlenmektedir. Özellikle, ülkede satış sonrası hizmet uygulamalarında Türk firmalarının başarıyla hizmet vermeleri sebebiyle Türk mallarının tercih edilmesinde önemli bir yer tutmaktadır.

➤ Kamu İhaleleri

27 Aralık 2001 tarih ve 245-IIQ sayılı Azerbaycan Cumhuriyetinin Devlet Satın Almaları Hakkında Kanunu (<http://www.e-qanun.az/framework/1029>), Azerbaycan Cumhuriyeti'nde devlet satın almalarının ekonomik, hukuki ve kurumsal altyapısını belirler. Satın almalar sırasında devlet kaynaklarından verimli ve ekonomik kullanılması, rekabet ve şeffaflık temelinde tüm yüklenicilere eşit rekabet ortamı oluşturulması ilke ve kurallarını belirlemektedir.

Azerbaycan'da devlet satın almaları (kamu ihaleleri) konusunda, Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığına bağlı Antiinhisar Siyaseti ve Tüketici Haklarının Korunması Devlet Hizmeti (<http://www.consumer.gov.az/>) yetkili kurum olup, ülkede açılan kamu ihaleleri (<https://etender.gov.az/competition/rfp3kk>) web sitesinde yayımlanmaktadır.

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

TARİFE ORANI									
Vergi adı	Ürün kodu	Faiz oranı	Katsayı	Ölçü birimi	Miktar	Sabit tutar	Minimum tutar	Modu	Para birimi
İthalat gümrük vergisi	9021399000	0	0		0	0	0	ımp	AZN
Katma değer vergisi (KDV)	9021399000	18	0		0	0	0	ımp	AZN

➤ Dış Ticaret Mevzuatı (İthalat Rejimi, İhracat Rejimi)

Azerbaycan Cumhurbaşkanınının 24 Haziran 1997 tarih ve 609 sayılı Kararı ile onaylanmış Azerbaycan Cumhuriyetinde İthalat-İhracat İşlemlerinin Düzenlenmesi Kurallarına (<http://www.e-qanun.az/framework/12499>) göre, Azerbaycan Cumhuriyetinde yerli ve yabancı şahıslar (gerçek ve tüzel kişiler) tarafından ithalat-ihracat işlemlerinin gerçekleştirilmesi Azerbaycan Cumhuriyetinin Gümrük Kanunu, "Gümrük Tarifeleri Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyetinin Kanunu ve buna uygun olarak kabul edilmiş diğer ilgili mevzuat ve aynı zamanda söz konusu Kurullarla düzenlenmektedir.

- **İhracat İşlemleri:** Azerbaycan Cumhuriyetinde ithalat-ihracat işlemlerinin düzenlenmesi Kurallarına göre, Azerbaycan Cumhuriyetinde üretilen veya ithal edildikten sonra yeni bir üretim sürecine sokularak mamul hale getirilen malların ihracı gerçek ve tüzel kişiler tarafından serbestçe yapılabilmekte olup, Gümrük Kanunu'nda ve söz konusu Kurallarda belirlenen durumlar hariç bu konuda sınırlama getirilemez.

Bakanlar Kurulu tarafından yapılan veya ilgili devlet organlarından izin alınarak gerçekleştirilen ihracat işlemleri dışında kalan bütün diğer malların ihracı Gümrük Organlarına beyan edilerek gerçekleştirilmektedir.

- **İthalat İşlemleri:** Azerbaycan Cumhuriyeti'ne gerçek ve tüzel kişiler tarafından kendi dövizleri ile konsinye veya devlet garantisine bağlı olmayan krediler hesabına yapılan ithalat işlemleri ile ilgili yapılmış anlaşmalar (Bakanlar Kurulu tarafından yapılan ve ilgili devlet organlarından izin veya lisans alınarak gerçekleştirilen ithal işlemleri hariç) Gümrük Organlarına beyan edilmek suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Gerçek ve tüzel kişiler tarafından ithal edilen malların gümrük değerlerinin kontrolü yapılmakta olup, bu işlemler Gümrük Organları tarafından gerçekleştirilmektedir.

İhraç edilen malların bedelinin önceden ödenmiş olması veya gayri kabili rücu akreditif yolu ile ve yahut yetkili bankaların teminatının bulunması suretiyle ihracının gerçekleştirilmiş olması gerekmektedir. Malların ülke dışına çıkarılmasında bu üç yöntemden birinin kullanılmış olduğunun Gümrük Organlarına tevsiki gerekmektedir.

➤ **Gümrük Vergileri**

Azerbaycan Cumhuriyeti Gümrük Kanunu (<http://e-qanun.az/framework/46957>) Azerbaycan Cumhuriyeti'nde gümrük işinin hukuki, ekonomik ve kurumsal altyapısını, aynı zamanda Azerbaycan Cumhuriyeti'nin gümrük alanına getirilen, bu alandan çıkarılan, transit olarak geçen mallara ve nakliye araçlarına uygulanan genel kuralları ve prosedürleri, gümrük işi alanında kişilerin haklarını ve görevlerini belirlemektedir.

Diğer taraftan, Azerbaycan Gümrükleri eşyaların ve taşıma araçları ile sertifika, lisans vb. dokümanların kontrolü için tek pencere sistemine sahiptir. Gümrük işlemlerinin %99'u elektronik olarak gerçekleştirilmektedir.

Azerbaycan Gümrük Tarifesi kapsamında gümrük vergileri üç basamaklı yöntem ile düzenlenmiş bulunmaktadır.

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

Buna göre ham maddeler için %0, ara mallar için %5, nihai ürünler için ise %15 gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bu oranlar dışında bir gümrük vergisi oranı bulunmamaktadır.

Maktu vergi oranları ise ölçü birimlerine göre (kg., lt., adet, m2, m3, cm3, metre, çift) farklılık arz etmektedir.

Azerbaycan Gümrük Tarife Cetvelinde toplam 10.236 ürün sınıflandırılmakta olup, bunlardan 2.865'i %0, 2.062'si %5, 4.947'si ise %15 gümrük vergisine tabidir. Ortalama gümrük vergisi oranı %4,53 düzeyindedir.

Azerbaycan Devleti Gümrük Organları tarafından asgari ithal fiyatı belirlenerek, bu fiyatın altında beyan edilen mallara belirlenmiş fiyatlar üzerinden Gümrük Vergisi uygulanabilmektedir.

Azerbaycan'ın hâlihazırda Rusya Federasyonu, Ukrayna, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan, Moldova ve Beyaz Rusya ile serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır ve bu ülkeler ile yapılan ticarete gümrük vergisi muafiyeti uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye ve Azerbaycan arasında Tercihli Ticaret Anlaşması hususunda yürütülen müzakereler sonucunda, 25 Şubat 2020 tarihinde "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tercihli Ticaret Anlaşması" (<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/01/20210119-1.pdf>) imzalanmış ve iki ülke Cumhurbaşkanları tarafından onaylanarak 2021 Mart ayı itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Anlaşma, her iki ülke arasında 15'er ürün grubu için (EK I – A ve EK I – B'de tablo vardır) kotalar çerçevesinde gümrük vergilerinin sıfırlanmasına yönelik hükümler içermekte olup, ürünlerimizin Rusya ve diğer BDT ülke menşeli ürünlerle daha etkin bir şekilde rekabet edebilmesi için Türkiye-Azerbaycan TTA kapsamındaki listenin önümüzdeki dönemde genişletilmesi hususunda çalışmalar devam etmektedir.

➤ **Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme**

Azerbaycan'a ihraç edilecek ürünlerin paketlenmesi ve etiketlenmesinde Azerice kullanılmalıdır. Ayrıca, paketlerin üzerinde yer alan yazıların ve etiketlemelerin ülkede yaygın olarak kullanılan Rusça'ya çevirisinin yapılması da faydalı olacaktır.

Azerbaycan Cumhuriyeti gümrük yetkililerinin talebi üzerine, malları Azerbaycan Cumhuriyeti gümrük sınırından taşıyan kişi, deponun sahibi veya mal ve taşıma araçları konusunda yetki sahibi kişi paketlenmeden ve etiketlenmeden sorumludur.

AZERBAYCAN PAZARINA GİRİŞ STRATEJİLERİ

➤ Acenteler ve distribütörler

Yerel acenteler veya distribütörler kullanmak, Azericenin işletmelerin ana dili olması ve dilde akıcılığın yerel ortaklar kullanırken büyük bir avantaj yaratması açısından etkili pazara giriş yoludur. **Azeri yasası ile farklılıklardan etkilenmemek açısından ticaret sözleşmesi yapmadan önce vergi ve hukuk danışmanı ile görüşülmesi önerilmektedir.**

➤ Doğrudan satış

Türkiye ile coğrafi yakınlığı sebebiyle Azerbaycan pazarına giriş için çekici bir seçenektir ancak petrol harici sektörlerdeki gümrük vergileri ek masraflar doğurmaktadır. **Azerice (ve bazen Rusça) bilme veya tercüman kullanma zorunluluğunu getirmektedir.** Girilecek pazarda kapsamlı bir hâkimiyet kurmak zorluk oluştursa da yapılacak ihracattan en yüksek kar potansiyelini taşıyan yoldur.

➤ E-ticaret

Son birkaç yılda her yıl neredeyse ikiye katlanarak büyüyen Azerbaycan e-ticareti ülkede teknolojik gelişimin geç başlamasından dolayı halen gelişmekte olan bir pazardır. Ülkelerin e-ticaret alanında gelişmişlik derecelerini değerlendiren UNCTAD e-ticaret endeksinde 2020 yılında 152 ülke arasından 65. sıradadır. Azerbaycan'daki düşük internet hızı, yüksek internet fiyatları ve düşük bilgi ve iletişim teknolojisi okuryazarlığı e-ticaret yoluyla yapılacak satışlar için risk taşımaktadır. **Bu yıl içerisinde Türkiye'nin en büyük e-ticaret sitesi olan Trendyol'un Azerbaycan pazarına girişi ile birlikte bu anlamda bir atılım gerçekleşmiştir.**

➤ Zorunlu Belgeler ve Belgeleri Düzenleyen Kurumlar

Azerbaycan'a yabancı ülkelerden malların ithalatının yapılabilmesi için milli sertifika belgelerine uygun olarak, malların standart belgesi ve deneme protokollerinin Azerbaycan Cumhuriyeti Standartlaştırma, Metroloji ve Patent Devlet Komitesi'ne takdim olunması ve bu malların milli sertifikalaştırma sisteminde testlerinin yapılması gerekmektedir.

➤ Türkiye – Azerbaycan Tercih Edilebilir Taşımacılık Modları

Demir yolu: Türkiye'den Azerbaycan'a ihracatta tren yolu için, geçmişten günümüze pek çok altyapı çalışması yapıldığı gözlemlenmektedir. İki ülke arasında taşımacılık ve ticaretin geliştirilmesi amacıyla demiryolu ağları kurulmuştur. Bu sayede, ürünlerin daha hızlı, güvenilir ve ekonomik bir şekilde Azerbaycan'a ulaştırılması sağlanmıştır. **Bakü - Tiflis - Kars demiryolu**, kısaca BTK ya da BTAK, Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye'yi doğrudan birbirine bağlayan bölgesel demiryolu hattıdır.

Hat, "Demir İpek Yolu" olarak da adlandırılmaktadır. Bu hat aracılığı ile Türkiye'den Azerbaycan'a demir yolu ile ihraç ürünleri gönderilmesi mümkün hale gelmiştir.

Kara yolu: Genel olarak Kayseri'den Bakü'ye yapılacak mobilya ürünleri ihracatında, kara yolu tercih edilmektedir. Kara yolu taşımacılığında diğer taşımacılık modlarına göre daha hızlı olmasının yanı sıra gümrük işlemleri daha uzun sürebilmekte ve güvenlik riski de daha yüksek olabilmektedir.

AZERBAYCAN PAZARINA GENEL BAKIŞ

- **Yerel şirketler genellikle yabancı markaların distribütörlüğünü yapmaktadır.**
- Çin, Türk, İran ve Rus ürünleri tarihsel olarak fiyata duyarlı bu pazara hâkim olma eğiliminde olmuştur.
- Potansiyel distribütörler ve franchise operatörleri bölgesel, Çin veya Avrupa ürünlerini tercih etme nedenleri olarak sıklıkla ABD mallarının yüksek maliyetini ve pahalı tedarik zincirlerini göstermektedir.
- Bununla birlikte, birkaç Azerbaycanlı firma ABD markalarını Azerbaycan'da başarıyla satmış ve temsil etmiştir.
- Bir anlaşma veya sevkiyat yapmadan önce potansiyel Azeri distribütör hakkında durum tespiti yapılmalıdır.
- **İşletmeler Azerbaycan içinde iç dağıtım için yerel firmalarla çalışmalıdır.**

➤ Pazarın Zorlukları

Azerbaycan'ın iş ortamı, büyük bir kayıt dışı ekonomi, yaygın yolsuzluk ve petrol dışı ekonominin önemli bir kısmına hâkim olan büyük holding şirketlerinden mustarıptır.

Örneğin, Azerbaycan'ın Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün Yolsuzluk Algısı Endeksi'ndeki sıralaması 2021'de 128'dir (2020'de 129'du).

Azerbaycan son birkaç yıldır düzenleyici sistemini iyileştirmek için çalışmış, vergi ve gümrük düzenlemelerinde bir dizi reform gerçekleştirmiştir.

Azerbaycan iş dünyası, 2018 yılında hayata geçirilen gümrük reformlarının ardından gümrük beyannameleri ve tahsilatlarında önemli gelişmeler kaydedildiğini bildiriyor. "ASAN" ("Kolay") e-devlet hizmet merkezleri olarak bilinen "tek durak" kamu hizmet merkezlerinin hayata geçirilmesi,

şirket kaydı, mülkiyet tapuları ve ruhsat alma gibi birçok temel iş ihtiyacı için verimliliği ve şeffaflığı artırmıştır.

İş dünyasında şeffaflık süregelen bir sorundur. İhale prosedürleri şeffaf değildir ve az sayıda işletme ekonominin belirli sektörlerine hâkimdir. Ticari Sırlar Kanunu, şirketlerin kayıtları, mülkiyetleri ve yapıları hakkındaki bilgileri saklamalarına izin vermektedir.

➤ **Pazarın Fırsatları**

Bakü Limanı'nın yanında bulunan "Alat" Serbest Ekonomik Bölgesi, şirketlere vergi ve gümrük muafiyetlerinin yanı sıra Azerbaycan'da katma değerli üretimi teşvik etmek için basitleştirilmiş bir izin süreci sunmaktadır.

ŞİRKET TÜRLERİ

Azerbaycan'da yabancı vatandaşlar %100 yabancı sermayeli şirket, ortaklı şirket veya şube/temsilcilik kurabilirler. Şirket, şube veya temsilcilik kurulması işlemleri Azerbaycan Cumhuriyetinin 12 Aralık 2003 tarih ve 560-IIQ sayılı "Tüzel Kişilerin Tescili ve Devlet Siciline Alınması Hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu'na (<http://www.e-qanun.az/framework/5403>) uygun olarak düzenlenir. Azerbaycan Cumhuriyetinde yabancı vatandaşların şirket kuruluşu işlemleri, yabancı tüzel kişilerin şube/temsilciliklerinin devlet kaydının yapılması, Azerbaycan Cumhuriyeti Anayasasından, söz konusu Kanundan, Azerbaycan Cumhuriyeti Mülki Mecellesinden, ayrıca Azerbaycan Cumhuriyeti diğer ilgili mevzuat düzenlemelerinden ve Azerbaycan Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalardan oluşmaktadır.

➤ **Şirket Kurma Prosedürü**

Ticari tüzel kişilerin kaydının yapılabilmesi için ilgili tüzel kişi temsilcisinin (veya temsilcilerinin) "ASAN Hizmet" (<https://www.asan.gov.az/az>) merkezlerine dilekçeyle başvurmaları ve gerekli belgeleri (<https://www.asan.gov.az/az/category/asan-xidmetler/kommersiya-huequqi-sexslerin-ve-vergi-oedeyicilerinin-qeydiyyati>) ibraz etmeleri gerekmektedir.

➤ **Bankacılık Mevzuatı**

Azerbaycan Cumhuriyetinin Bankalar Hakkında Kanunu (<http://www.e-qanun.az/framework/5825>) Azerbaycan'da bankacılık sisteminin hukuki altyapısının uluslararası standartlara uyarlanması, ekonomide bankacılık hizmetlerinin rolünün artırılması, banka mevduat sahiplerinin ve kreditorlarının

savunmasının güçlendirilmesi ve genel olarak bankacılık sisteminin istikrarlı ve güvenli faaliyetinin sağlanması amacıyla bankaların iç yönetimi, faaliyetlerinin düzenlenmesi ve kaldırılması ilke, kural ve normlarını belirlemektedir.

Azerbaycan'da Merkez Bankasının dışında iki devlet bankası daha vardır: Azerbaycan Beynelhalk Bankası-ABB (%51,1'i devletin) ve Azer-Türk Bank (%75'i devletin). Bunların dışında 28 özel banka ülkede faaliyet göstermektedir.

Azerbaycan'da Türk sermayeli ya da ortaklı bankalar da faaliyet göstermekte ve bilgi birikimi ve tecrübeleriyle ülke ekonomisine hizmet etmektedirler. Bu bankalar Ziraat Bankası ortaklığı ile kurulan Ziraat Bankası, Azer-Türk Bank (%12,4 pay), Yapı Kredi Bankası ve Azerbaycan Sanayi Bankası (Azersun Holdinge bağlı) dır.

Ülkede ikincil piyasalar gelişmemiştir. Bono, poliçe ve çek gibi kambiyo senetleriyle ilgili yasal düzenlemeler bulunmamaktadır. Bu durum ödemelerin nakit olarak yapılmasına sebebiyet vermektedir.

2015 yılının sonuna kadar bankaların harici ve dahili her türlü işlemleri Azerbaycan Merkez Bankası'nın denetim ve kontrolüne tabi tutulmaktayken, 2016 yılından itibaren söz konusu yetkiler Azerbaycan Cumhuriyeti Maliye Pazarlarına Nezaret Palatası'na (Finans Piyasalarının Denetleme Odası) devredilmiş olup, 2019 yılında söz konusu kurum kaldırılarak yetkileri tekrar Azerbaycan Merkez Bankası'na devredilmiştir.

Azerbaycan Mevzuatına göre; firmaların bankalarda hesap açmaları durumunda mutlaka bağlı oldukları yerel vergi organlarına rapor etmeleri gerekir. **Mevcut kambiyo mevzuatına göre; yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişiler gümrük işlemlerine uyarak sınırsız olarak döviz Azerbaycan Cumhuriyeti'ne getirebilirler.**

Yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişiler toplamı 10.000 (on bin) ABD doları karşılığı olan döviz gümrük birimlerinde sözlü beyan etmekle Azerbaycan Cumhuriyeti'nden nakit olarak çıkarabilirler.

Yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişiler 10.000 (on bin) ABD doları eşdeğeri tutarından 50.000 (elli bin) ABD doları eşdeğeri tutara kadar olan döviz daha önce Azerbaycan Cumhuriyeti'ne nakit olarak getirilmesine ilişkin gümrük belgelerini ve yazılı olarak beyannameyi gümrük birimlerine ibraz ederek Azerbaycan Cumhuriyeti'nden nakit olarak çıkarabilir.

Yukarıda belirtilen durumlar dışında, diğer hallerde **dövizin yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişiler tarafından Azerbaycan Cumhuriyeti'nden çıkarılması sadece müvekkil bankalar ve PTT aracılığıyla aktarma yolu ile gerçekleştirilebilir.**

AZERBAYCAN-TÜRKİYE TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİN GÖRÜNÜMÜ

► Ticaret Anlaşmaları ve Vergiler

2021 yılında Türkiye ile Azerbaycan arasında **Tercihli Ticaret Antlaşması** yürürlüğe girmiştir. 2023 yılında ise söz konusu Tercihli Ticaret Antlaşması'nın kapsamının genişletilmesi için protokol imzalanmıştır.

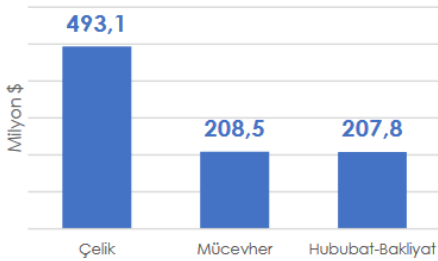
Türkiye ile Azerbaycan arasında “**Çifte Vergilendirmeyi Önleme**” ve “**Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması**” ikili anlaşmaları yürürlükte. İki ülke arasında Serbest Ticaret Anlaşması veya Gümrük Birliği bulunmadığından Türkiye, petrol ve Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı faaliyetleri hariç, ihrac ürünleri için diğer üçüncü ülkeler ile birlikte gümrük vergisine tabidir. Gümrük vergileri, ürün gruplarına göre, %0,5 , %1, %3, %10 ve %15 oranında uygulanmaktadır.

Azerbaycan'da Katma Değer Vergisi standart oranı %18'dir.

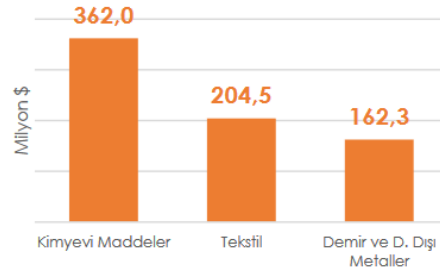
Kurumlar Vergisi standart oranı %20'dir. Gelir Vergisi standart oranı %14'tür, petrol dışı sektörler için aylık 8.000 AZN'ye kadar gelirler 7 yıl vergiden muafır.

Tablo: 2022 Yılı Tim Raporu'na Göre Türkiye-Azərbaycan Ekonomik Veriler

TÜRKİYE'NİN AZERBAYCAN'A İHRACATI 2,5 Milyar \$ (2022)

TÜRKİYE'NİN AZERBAYCAN'DAN İTHALATI 836,4 Milyon \$ (2022)

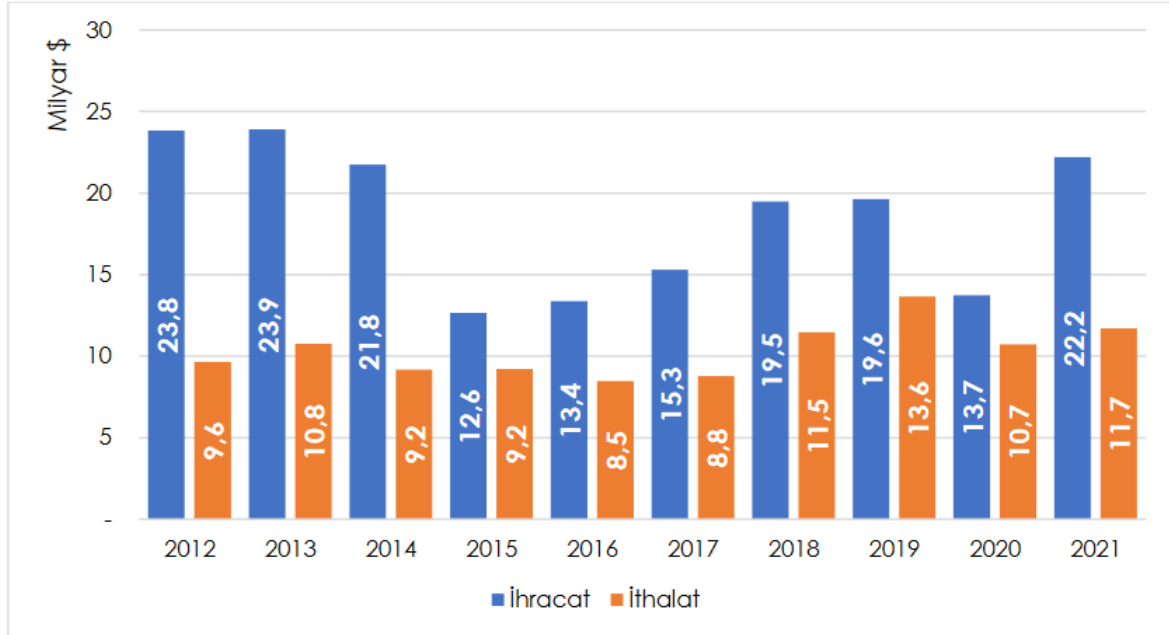
Türkiye'nin Azerbaycan'a 2.5 Milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmesi, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin güçlü olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin Azerbaycan'a yaptığı ihracat, ekonomik büyüme ve ticaret potansiyelinin devam ettiğini işaret etmektedir.

- **İthalat:** Türkiye'nin Azerbaycan'dan 836,4 milyon dolarlık ithalat yapması, iki ülke arasında dengeli bir ticaret dengesi olduğunu göstermektedir. Bu, iki ülke arasında ticari iş birliğinin karşılıklı ve sürdürülebilir olduğuna işaret eder.
- **İhraç Edilen Ürünler:** Türkiye'nin Azerbaycan'a en çok çelik, mücevher ve hububat-bakliyat ürünleri ihraç etmesi, Türkiye'nin bu sektörlerde rekabetçi bir avantaja sahip olduğunu göstermektedir. Bu veriler aynı zamanda Türkiye'nin Azerbaycan pazarında çeşitli ürün gruplarında güçlü olduğunu gösterir.
- **İthal Edilen Ürünler:** Türkiye'nin Azerbaycan'dan en çok kimyevi maddeler, tekstil ve demir-demir dışı metaller ithal etmesi, Türkiye'nin bu ürünleri yerel talebi karşılamak veya kendi üretim süreçlerinde kullanmak için tercih ettiğini gösterir. Bu, Türkiye'nin bu ürünleri Azerbaycan'dan temin etmenin avantajlı olduğunu ve belirli sanayi sektörlerine katkıda bulunduğunu düşündürülebilir.

Azerbaycan'ın Toplam Dış Ticareti;

(TradeMap, 2012-2022)

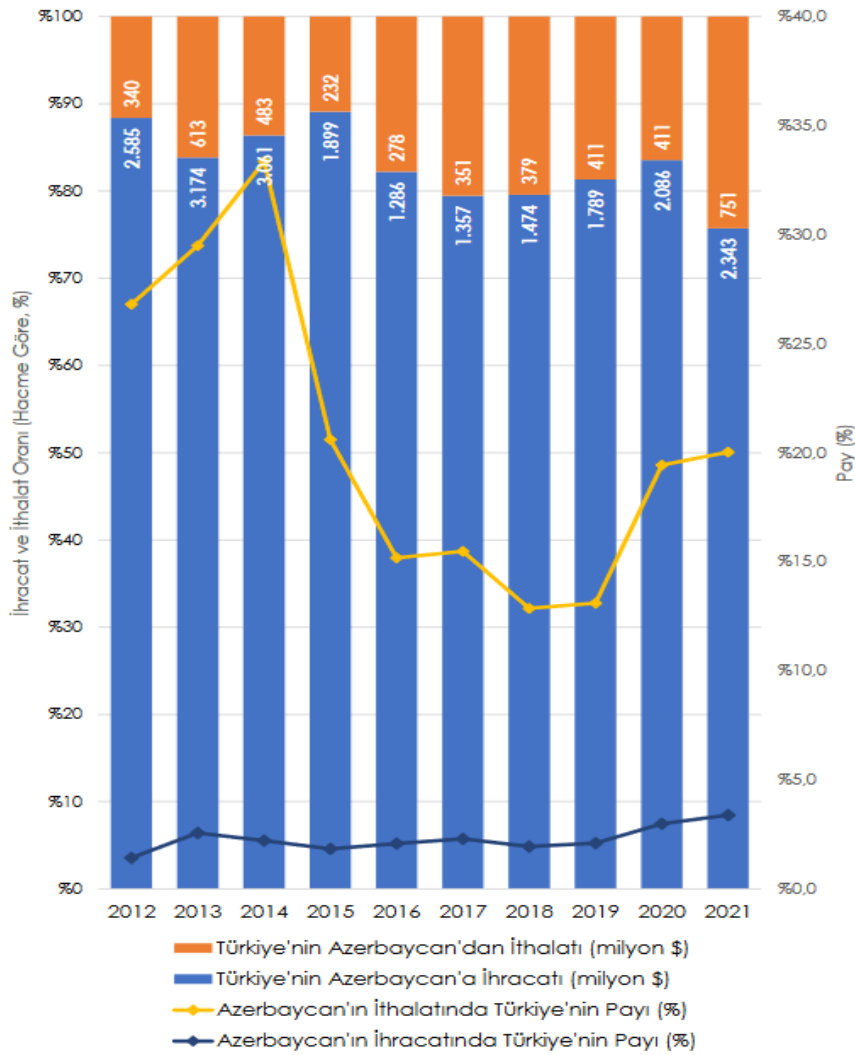

Azerbaycan'ın ithalatında Türkiye önemli bir rol oynamaktadır. Türkiye, Azerbaycan'ın en çok ithalat yaptığı ülkeler arasında 2. sırada yer almaktadır. Bu, Türk mallarının Azerbaycan pazarında talep gördüğünü ve Türkiye'nin Azerbaycan için önemli bir tedarikçi olduğunu göstermektedir. İthalatta Rusya'nın hemen arkasında yer alması Türk ürünlerinin kalitesi ve çeşitliliğinin Azerbaycan tarafından değer gördüğünü işaret etmektedir.

Türkiye'nin Azerbaycan için hem ihracat hem de ithalat alanında önemli bir ticaret partneri olması, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin sağlam temellere dayandığını göstermektedir. Bu ticaret ilişkileri, ekonomik büyümeye ve iş birliğine katkıda bulunabileceği değerlendirilmektedir. Türkiye'nin Azerbaycan'ın hem ihracatında hem de ithalatında **2.** sırada yer alması, iki ülke arasında karşılıklı güvenin ve ticari potansiyelin yüksek olduğunu yansıtmaktadır.

Bu verilere dayanarak, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki ekonomik iş birliğinin önemli olduğu ve iki ülkenin de birbirleri için önemli pazarlar olduğu sonucuna varabiliriz.

Yukarıdaki tabloya dayanarak;

- **İthalat Payı:** Azerbaycan'ın 2021 yılında Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalat içindeki payı %20 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın zaman içinde arttığı görülmektedir. Bu artış,

Türkiye'nin Azerbaycan pazarında güçlendiğini ve Azerbaycan tarafından tercih edilen bir ticaret partneri olduğunu gösterir. Türk mallarının kalitesi, fiyat rekabetçiliği ve çeşitliliği, Azerbaycan'ın Türkiye'den yapılan ithalatı arttırmasının ana nedenleri olabilir.

- **İhracat Payı:** Azerbaycan'ın 2021 yılında Türkiye'ye yaptığı ihracatın toplam ihracat içindeki payı %4 civarında gerçekleşmiştir. Türkiye'ye yapılan ihracatın payının zaman içinde arttığı görülse de, ithalattaki artış hızına kıyasla daha yavaş bir artış yaşanmıştır. Bu, Türkiye'nin Azerbaycan pazarında daha rekabetçi olma potansiyeline sahip olduğunu gösterebilir. Azerbaycan'ın kendi içinde ürettiği veya başka ülkelerden daha uygun fiyatlı veya çeşitli ürünlerin bulunduğu alanlarda Türkiye'ye olan ihracatını arttırmak için fırsatlar bulunabilir.
- **İthalat ve İhracattaki Fark:** Azerbaycan'ın Türkiye'den yapılan ithalatın artış hızının Türkiye'ye yapılan ihracatın artış hızından daha yüksek olması, ticaret dengesi açısından dikkat çekici bir durumdur. Bu durum, Türkiye'nin Azerbaycan'da rekabetçi olmasının yanı sıra Azerbaycan pazarında talep edilen ürünlere daha fazla rekabetçi alternatif sunabilecek potansiyele sahip olduğunu da göstermektedir.

Azerbaycan'a İhracatımızda Sektörler (TİM, TÜİK, 2022)

SEKTÖR	2021 (x1000\$)	2022 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	2.342.789	2.505.053	%6,9
Çelik	498.547	493.141	-%1,1
Mücevher	171.309	208.464	%21,7
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	190.905	207.777	%8,8
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	115.699	156.925	%35,6
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	123.702	153.339	%24,0
Gemi, Yat ve Hizmetleri	142.723	149.705	%4,9
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	202.191	135.504	-%33,0
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	109.745	134.602	%22,6
Demir ve Demir Dışı Metaller	115.622	131.727	%13,9
Makine ve Aksamları	105.249	112.259	%6,7
Madencilik Ürünleri	51.016	71.028	%39,2
Deri ve Deri Mamulleri	42.692	52.412	%22,8
Otomotiv Endüstrisi	34.921	46.489	%33,1
Elektrik ve Elektronik	31.048	37.007	%19,2
İklimlendirme Sanayii	818	20.376	%2391,8
Diğer Sanayi Ürünleri	15.217	19.712	%29,5
Halı	17.796	18.514	%4,0
Tekstil ve Hammaddeleri	8.193	14.673	%79,1
Savunma ve Havacılık Sanayii	10.780	14.098	%30,8
Meyve Sebze Mamulleri	7.688	11.209	%45,8
Zeytin ve Zeytinyağı	8.379	9.820	%17,2
Kuru Meyve ve Mamulleri	9.655	9.140	-%5,3
Tütün	7.034	7.346	%4,4
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	2.350	2.789	%18,7
Yaş Meyve ve Sebze	2.491	1.700	-%31,8
Fındık ve Mamulleri	181	1.627	%796,7
Süs Bitkileri ve Mamulleri	481	176	-%63,5

- **GTİP; 902139 (Vücudun yapay kısımları (yapay dişler ve diş bağlantı parçaları ve yapay eklemler hariç) Bazında Bazı Önemli Veriler**

Azerbaycan'ın ithalatı 902139 GTİP Koduna sahip ürün için dünya ithalatının %0'ını temsil etmekte ve dünya sıralamasında 71. sıradadır.

Tedarik eden ülkelerin ortalama mesafesi 5056 km olup pazar yoğunluğu 0,18'dir .

Azerbaycan'ın 2022 Yılında İthal Ettiği Ürün İçin Tedarikçi Pazarları (GTİP: 902139)

Exporters	Value imported in 2022 (USD thousand) ↓	Trade balance 2022 (USD thousand) ↓	Share in Azerbaijan's imports (%) ↓	Quantity imported in 2022	Quantity unit	Unit value (USD/unit) ↓	Growth in imported value between 2018-2022 (% p.a.) ↓	Growth in imported quantity between 2018-2022 (% p.a.) ↓	Growth in imported value between 2021-2022 (% p.a.) ↓	Ranking of partner countries in world exports ↓	Share of partner countries in world exports (%) ↓	Total exports growth in value of partner countries between 2018-2022 (% p.a.) ↓	Average distance between partner countries and all their importing markets (km) ↓	Concentration of all importing partner countries ↓
World	7,479	-7,479	100	17	Tons	439,941	33	15	14		100	7		
United Kingdom	2,642	-2,642	35.3	0	Tons		282		34	9	3	10	3,762	0.12
United States of America	1,514	-1,514	20.2	3	Tons	504,667	58	25	39	1	23.8	8	8,176	0.12
Germany	440	-440	5.9	3	Tons	146,667	-17	-3	-6	6	5.4	5	4,677	0.06
Ireland	401	-401	5.4	1	Tons	401,000	18	0	88	8	3	30	4,280	0.12
Türkiye	363	-363	4.9	2	Tons	181,500	8	15	91	24	0.3	12	3,560	0.09
Russian Federation	358	-358	4.8	2	Tons	179,000	11	10	-19	38	0.06	22	2,097	0.23
India	324	-324	4.3	2	Tons	162,000	30	15	129	20	0.6	14	7,180	0.03
Iceland	271	-271	3.6	1	Tons	271,000	80		-70	22	0.4	32	3,802	0.44
Switzerland	242	-242	3.2	0	Tons		62		51	11	2.5	10	6,767	0.19
Netherlands	197	-197	2.6	0	Tons		12		19	2	19.5	0	1,563	0.09
France	150	-150	2	1	Tons	150,000	14		766	10	2.9	-3	2,565	0.14
Italy	119	-119	1.6	0	Tons		20		-36	18	0.6	-6	3,863	0.04
Spain	97	-97	1.3	0	Tons				90	21	0.6	8	1,508	0.27
Bulgaria	83	-83	1.1	1	Tons	83,000	49		756	30	0.2	92	1,992	0.51
China	73	-73	1	1	Tons	73,000	22		-5	12	2.2	63	5,612	0.07
Greece	57	-57	0.8	0	Tons		15		8	48	0.02	23	2,365	0.2
Canada	41	-41	0.5	0	Tons		21		134	26	0.2	-10	6,137	0.29
Mexico	25	-25	0.3	0	Tons		174		-89	14	1	-15	1,624	1

Kaynak: TradeMap

Bu tablo, Azerbaycan'ın 2022 yılında ithal ettiği belirli bir ürün için tedarikçi pazarların bir listesini sunmaktadır. Bu pazarlar arasında Birleşik Krallık, ABD, Türkiye, Rusya ve daha birçok ülke bulunmaktadır.

Türkiye, 363 bin USD ile Azerbaycan'ın bu ürün ithalatının 5. büyük kaynağıdır ve Azerbaycan'ın toplam ithalatının %5'ini oluşturur.

Türkiye söz konusu GTİP bazında Azerbaycan'a gerçekleştirilen ihracat oranı 2018 – 2022 yılları arasında %8 artış göstermiştir. 2021 – 2022 yılları arasında ise toplamda %91 artış göstermiştir.

Trade Map Verilerine Göre Rakip Ülke Analizi;

- **Birleşik Krallık**, 2,642 milyon USD ile ikinci en büyük tedarikçidir ve Azerbaycan'ın toplam ithalatının yaklaşık %35'ini oluşturur. Birleşik Krallık'ın bu ürün ihracatındaki değeri, 2018-2022 yılları arasında %282 büyüme göstermiştir.
- **ABD**, 1,514 milyon USD ile ikinci en büyük tedarikçidir ve Azerbaycan'ın toplam ithalatının %20'sini oluşturur. ABD'nin bu ürün ihracatındaki değeri, 2018-2022 yılları arasında %58 büyüme göstermiştir.
- **Hindistan, Fransa, İtalya, İspanya ve Singapur**; 324 bin USD, 150 bin USD, 119 bin USD, 97 bin USD ve 16 bin USD ile sırasıyla Azerbaycan'ın ithalatının %4.3, %2, %1.6, %1.3 ve %0.2'sini oluşturmaktadır. Bu ülkelerin her birinin ihracat değerleri 2018-2022 yılları arasında farklı büyüme oranlarına sahip olup, Hindistan, Fransa, İtalya ve İspanya ithalat değerlerini artırmış iken Singapur ise %26 oranında azaltmıştır.

Azerbaycan ile ülkelerin dış ticaret dengelerini incelendiğinde ilk 20 ülkede dış ticaret dengesi sağlanmış olan ülke bulunmadığı dikkat çekmektedir. Bu da bahsedilen ülkelerinin ihracatının ithalatını karşılamadığını göstermektedir.

Bu veriler, ürünün küresel tedarik zincirinin ve Azerbaycan'ın bu üründe hangi pazarlara bağımlı olduğunun anlaşılmasına yardımcı olur. Ayrıca, bu bilgiler Azerbaycan'ın bu ürünün tedarikçisi olmak isteyen diğer ülkeler veya şirketler için önemli stratejik bilgiler sağlar.

İhracat potansiyeli

ÜRÜN İÇİN

902139 Vücutun suni
kısmı (başka yerde
sınıflandırılmamış)

MARKETİN İÇİNDE

Dünya

ÜLKELER ALT BÖLGELER

Q Bir ülkeyi arayın...

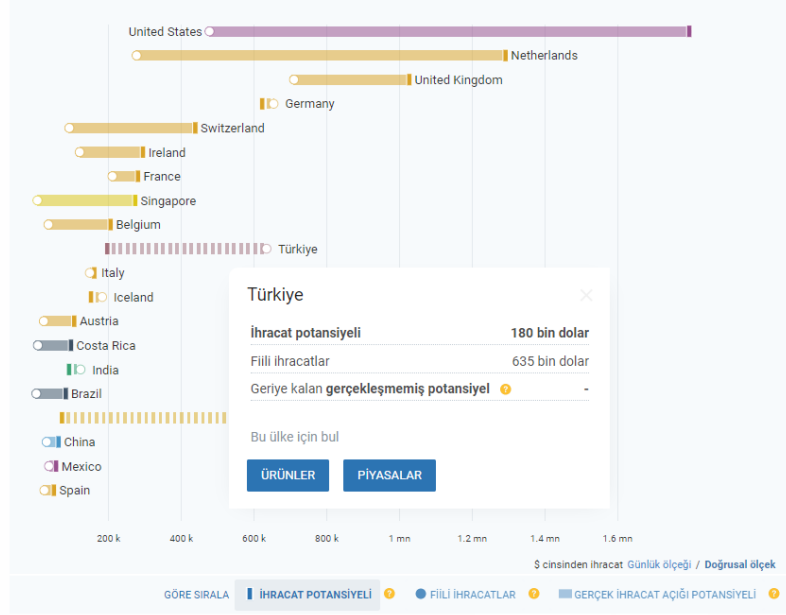
- Güney Asya
- Doğu Asya
- Doğu Avrupa ve Orta Asya
- AB ve Batı Avrupa
- Orta Doğu
- Kuzey Amerika
- Güney ve Orta Amerika
- Güneydoğu Asya
- Karayipler
- Doğu Afrika
- Pasifik
- Güney Afrika

İhracat potansiyelini öne
çıkarm

BOŞLUK TABLOSU

COĞRAFI HARİTA

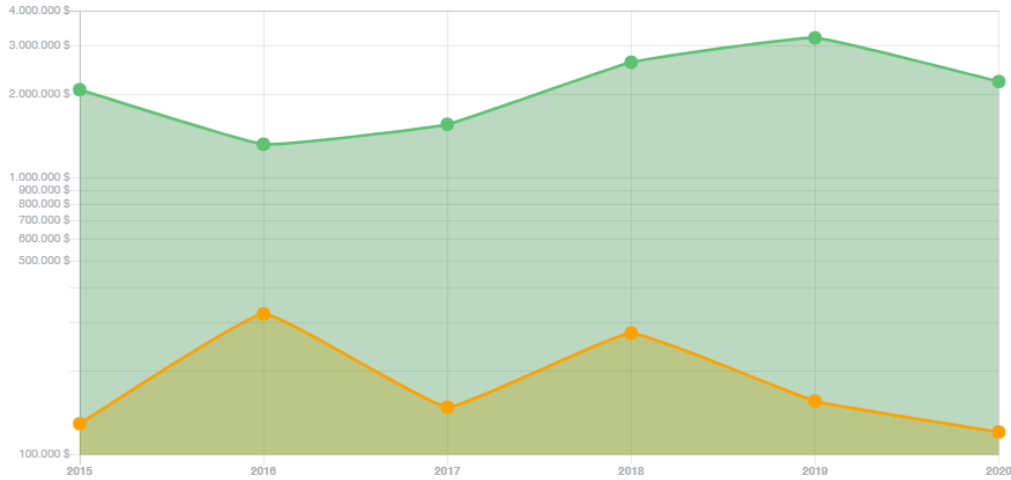
İHRACAT POTANSİYELİNİ ANALİZ EDİN

Yukarıdaki tablodan anlaşılacağı üzere Türkiye söz konusu GTİP bazında Azerbaycan pazarında öngörülmüş olan ihracat potansiyelinin oldukça üzerinde bir satış gerçekleştirmiştir. Bu Türkiye açısından pazardan daha fazla pay alabileceğini göstermiştir.

2- İthalat Verileri

Bu ülke seçtiğiniz üründe ne kadar alım yapmış? Aşağıdaki grafikte Azerbaycan ülkesinin seçtiğiniz ürün özelinde yıllara yaygın alım grafiğini bulabilirsiniz. Ayrıca Türkiye'den bu ürün özelinde Azerbaycan ülkesine ne kadar satış yaptığı bilgisine de ulaşabilirsiniz.

Grafik Detayları

Yukarıdaki grafiğe ve aşağıdaki TradeMap verilerine dayanarak Türkiye'nin söz konusu GTİP bazında Azerbaycan'a ihracatının 2020 yılında bir önceki yıla oranla azaldığı ancak 2020-2021 ve 2022 yılları verileri baz alındığında Türkiye'nin pazar payını ve Azerbaycan'a ihracatını rakiplerini egale ederek artırdığı görülmektedir.

HS22	Ürün Kodu	Ürün etiketi	Azerbaycan'ın Türkiye'den ithalatı		
			2020'deki değer	2021'deki değer	2022'deki değer
902139	Vücudun yapay kısımları (yapay dişler ve diş bağlantı parçaları ve yapay eklemler hariç)	121	190	358	

Türkiye'nin dünyaya ihracatı				Azerbaycan'ın dünyadan ithalatı			
	2020'deki değer	2021'deki değer	2022'deki değer		2020'deki değer	2021'deki değer	2022'deki değer
	21.479	29.291	37.915		2.225	6.568	7.459

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatındaki bu ciddi artış, Türk medikal sektörünün Azerbaycan pazarına hızlı bir giriş yaptığı, pazarda rekabetçi avantajları olduğunu ve Azerbaycanlı tüketicilerin Türk ürünlerini tercih ettiğini göstermektedir. Bu avantajlar arasında kalite, tasarım, fiyat rekabetçiliği, ürün çeşitliliği ve müşteri memnuniyeti gibi faktörler yer alabilir.

Azerbaycan'ın bu ürün için Türkiye'den ithalatındaki artış, ihtiyaçlarının arttığını veya Türkiye'den tedarik etmeyi tercih ettiği anlamına gelmektedir. Aynı zamanda, Azerbaycan'ın genel ithalatındaki artış da bu ürünün talep ve kullanımının arttığını göstermektedir.

Bu verilerden Türkiye'nin pazardaki rekabet gücünü koruduğu ve artırdığı anlaşılmaktadır. Türk medikal ürün üreticileri pazar payını daha da artırmak ve rekabet avantajlarını sürdürmek için müşteri ihtiyaçlarını dikkate alarak ürünleri ve hizmetleri geliştirmeye devam etmelidir. Aynı zamanda, Azerbaycan'daki pazar trendlerini ve talep değişikliklerini takip ederek stratejilerini buna göre ayarlamak önemlidir.

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

- **Azerbaycan tarafından ithal edilen bir ürünün tedarik edildiği pazarların listesi**
(Bin ABD Doları)

İhracatçılar	2018'de ithal değer	2019'da ithal değer	2020'de ithal değer	2021'de ithal değer	2022'de ithal değer
Dünya	2.613	3.202	2.225	6.568	7.459
Birleşik Krallık	25	33	1	1.971	2.641
Amerika Birleşik Devletleri	243	432	421	1.089	1.512
Almanya	922	656	332	469	440
İrlanda	152	288	15	213	401
Türkiye	275	156	121	190	358

Kaynak: ITC TradeMap

➤ **Pazar Payı ve Rekabet**

Azerbaycan'ın ithalatında gözlemlenen büyüme, özellikle Amerika Birleşik Devletleri, İrlanda, Birleşik Krallık ve Almanya gibi ülkelerde belirgin bir artışa işaret etmektedir.

Almanya'dan olan ithalat değerlerinde sürekli bir düşüş gözleniyor, bu da Almanya'nın Azerbaycan'ın ithalatındaki rekabet gücünün azaldığını göstermektedir.

Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık incelendiğinde Azerbaycan'ın ithalatında hızla büyüyen pazarlar olarak görülmektedir.

➤ **İthalat Payı**

Amerika Birleşik Devletleri, Azerbaycan'ın ithalatında önemli bir oyuncu konumundadır. Özellikle son iki yılda, ithalat değerlerinde önemli artışlar kaydetmiştir.

Azerbaycan'ın ilgili GTİP: 902139 ithalatında ilk beş ülke olan ABD, Birleşik Krallık, Türkiye İrlanda ve Türkiye 2022 yılı ithal değerleri incelendiğinde toplam ithalatının %71'ini üstlenmektedir.

➤ **Büyüme Potansiyeli**

İrlanda, Birleşik Krallık ve Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkeler, Azerbaycan için büyüme potansiyeline sahip pazarlar olarak belirginleşiyor. Özellikle son iki yılda, bu ülkelere gelen ithalat değerlerinde belirgin bir artış mevcut.

Azerbaycan'ın ilgili GTİP kodu bazında 7,479 bin ABD Doları açığı olduğu göz önünde bulundurulursa pazarda hala çok ciddi bir potansiyel olduğu görülmektedir.

➤ **Rekabet Avantajları**

Amerika Birleşik Devletleri ve Birleşik Krallık gibi büyük ekonomilerden ithalat değerlerindeki artışlar, Azerbaycan için bu ülkelerle olan ticari ilişkilerini geliştirebileceği fırsatları işaret etmektedir.

Almanya'nın ithalat değerlerindeki düşüş, Azerbaycan'ın bu ülkeden olan ithalatında rekabet avantajlarını değerlendirmek için farklı stratejiler geliştirmesi gerektiğini gösterebilir.

Türkiye'nin ihracatını her geçen yıl artırması ise pazara hızlı ve sağlam bir giriş yaptığını göstermektedir.

➤ **Ticari Anlaşmalar**

İki ülke arasında herhangi bir serbest ticaret anlaşması veya bölgesel anlaşma bulunmamaktadır. Buna karşın tercihli ticaret anlaşması bulunmaktadır. Tercihli ticaret anlaşmaları, iki veya daha fazla ülke arasında ticaretteki belirli malların veya hizmetlerin ticaretinde vergi avantajları veya diğer ticari kolaylıklar sağlayan anlaşmalardır. Azerbaycan ile Türkiye arasında tercihli ticaret anlaşması da iki ülke arasında mal ticaretinde gümrük vergisi indirimi veya muafiyeti sağlamaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki bu kolaylık her GTİP bazındaki ürün için geçerli olmayabilmektedir.

İkili Anlaşmalar

İki ülke arasında yapılan ticari anlaşmalar gerek vergiler gerekse gümrük uygulamaları bakımından ihracatta büyük önem taşımaktadır. Anlaşma metinlerine detay görüntüle butonunundan ulaşabilirsiniz.

				
Serbest Ticaret Anlaşması	Bölgesel Ticaret Anlaşması	Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	Tercihli Ticaret Anlaşması	Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması

➤ **Gümrük Vergileri, Kota Bilgileri ve Tarife Dışı Önlemler;**

Ülkenin Türkiye'den ithalatta uyguladığı güncel gümrük vergilerini öğrenmek maliyetlerinizi detaylı olarak hesaplamanıza katkı sağlarken diğer ülkelere uygulanan gümrük vergilerini görüntüleyebilmek rakiplere göre avantajlı olup olmadığınızı görmeyi sağlar. İhracat öncesinde tarife dışı önlemleri öğrenmek ve buna göre ihracat aksiyon planı hazırlamak gümrük işlemlerinde sıkıntı yaşamamak için kritik öneme sahiptir.

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

İlgili GTİP; 902139 (Vücudun yapay kısımları (yapay dişler ve diş bağlantı parçaları ve yapay eklemler hariç) kodu için Türkiye-Azerbaycan arasında herhangi bir gümrük vergisi uygulanmamaktadır.

Customs Tariffs

Import duty
0%
General

↓ Learn more

Trade remedies

Trade remedies
No

↓ Learn more

TARİF ORANI									
Vergi adı	Ürün Kodu	Faiz oranı	Katsayı	Ölçü birimi	Miktar	Sabit miktar	Minimum miktar	Modlar	Para birimi
İthalat gümrük vergisi	9021399000	0	0		0	0	0	imp	AZN
Katma değer vergisi (KDV)	9021399000	18	0		0	0	0	imp	AZN

Ürün için Azerbaycan vergi sistemin de yurtiçinde %18 vergi uygulanmaktadır. Ancak yapılan araştırmada ürünün ülkeye ihracatında herhangi bir gümrük vergisi ya da ek vergi uygulanmadığı görülmüştür.

Tarife Dışı Önlemler; Rekabet, satış sonrası hizmetler, teknik gereksinimler gibi 16 ana kategoriden oluşan tarife dışı önlemler (NTM) kodları ülkelerin dış ticarete gümrük tarifesi dışındaki politika önlemlerini kapsamaktadır.

Kodun ilk harfi bağlı bulunduğu ana kategoriyi, ikinci harf (varsa) alt başlığı, üçüncü sayı ise (varsa) alt maddesini ifade etmektedir. Bu önlemler ihracatçı, ithalatçı veya transit ülkenin kamu otoriteleri tarafından konulmuş, uyulması zorunlu olan gereksinimler, kurallar veya düzenlemelerdir.

İHRACATÇI ÜLKE
Türkiye

İTHALAT YAPILAN ÜLKE
Azerbaycan

ÜRÜN
9021399000 - Vücudun yapay kısımları (yapay dişler ve dişçilik donanımları ve yapay eklemler hariç): diğer

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

Gümrük tarifeleri ⓘ

TARİFE YILI
2023 (HS Rev.2022)

Tarife rejimi ⓘ	Uygulanan Tarife ⓘ	AVE ⓘ	Not
Genel tarife ⓘ	%0	%0	

Kaynak: ITC (Pazara Erişim Haritası)

Ticaret çözümleri ⓘ

Azerbaycan seçilen ürüne herhangi bir ticaret yolu uygulamamaktadır.

Kaynak: ITC (Market Access Map)

PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

28

➤ İş Kültürü

Azerice (Azeri), Azerbaycan'ın resmi iş dilidir, ancak Rusça da yaygın olarak konuşulmaktadır.

Hiyerarşik bir toplum düzenine sahip olan Azerbaycan'da kararlar üst yönetim tarafından alınabilmektedir. Daha alt pozisyonda çalışan kişiler, toplantılar sırasında şirketi temsil edebilmektedir, ancak karar verme yetkisine sahip değildir. Çalışan kesimin yaş limiti erkeklerde 16-65, kadınlarda 16-60'dır. Faal nüfus yaşının (çalışma yaşı) dışında çalışan çok az kişiye rastlanmaktadır.

Azerbaycan'da çalışma saatleri Pazartesi'den Cuma'ya 10.00-18.00 arasındadır. Bazı devlet daireleri Cumartesi günü de açıktır. Azeriler iş birliği ve ticari ortaklık kararı almadan önce karşı tarafı tanımayı ve ilişki kurmayı tercih etmektedirler. Bu nedenle, güçlü kişisel diyaloglar kurmak, Azerbaycan ile yapılacak iş anlaşmaları için faydalı olacaktır.

Ülkedeki ilgili mevzuat ve mevzuata ulaşılabilir internet adresi: www.azstand.gov.az

Not: Azerbaycan'ın Türk dili kullanan ülke olması hasebiyle Türk iş adamlarının kolaylıkla ilişki kurdukları ve sonucunda yazılı olmayan anlaşmalar yapmaları ticari yaklaşım ve iş kültürü açısından sıkıntılar yaratmaktadır. Şöyle ki, yapılan sözlü anlaşmalar taraflar arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar sonucunda ticari riski ve hakları hukuki alanda savunma konusunda zafiyet yaratmaktadır. Bu sebeple, Türk iş adamları ülkede ticari ilişkilere başlamadan önce mutlaka yerel mevzuata hâkim bir hukuki danışman ile iş birliği yapmalarında fayda görülmektedir.

➤ **Para Kullanımı**

Azerbaycan'da milli para birimi olan manat 15 Ağustos 1992 tarihinden itibaren ülkenin resmi para birimi olarak kabul edilmiştir. **Güncel kur olarak 1 Manat 15,88 ₺'ye denk gelmektedir** (7 Ağustos 2023).

Azerbaycan'da Bakü şehri başta olmak üzere, diğer büyük şehirlerde de kredi kartlarının kullanımı son yıllarda artmıştır.

➤ **Resmi Tatiller (Milli Gün vb.) ve Mesai Saatleri**

Resmi Tatil Günleri

Yılbaşı	1-2 Ocak
Şehitleri Anma Günü	20 Ocak
Uluslararası Kadınlar Bayramı	8 Mart
Nevruz Bayramı	20-24 Mart
Faşizme Karşı Zafer Günü	9 Mayıs
Cumhuriyet Günü	28 Mayıs
Milli Kurtuluş Günü	15 Haziran
Silahlı Kuvvetler Günü	26 Haziran
Zafer Günü	8 Kasım
Bayrak Günü	9 Kasım
Dünya Azerbaycanlılarının Dayanışma Günü	31 Aralık
Ramazan ve Kurban Bayramları	iki gün resmi tatil

Not: Azerbaycan İş Kanunu'na göre, resmi tatil günlerinin Cumartesi veya Pazara denk gelmesi durumunda, bir sonraki haftanın ilk iş günü resmi tatil sayılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Tercihli Ticaret Anlaşması için;

<https://www.ihkib.org.tr/fp-icerik/ia/d/2021/03/01/turkce-202103011411000223-9E151.pdf>

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

➤ Ticaret Müşavirliklerimiz ve Ataşeliklerimiz;

BAKÜ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Yakup SEFER

Ticaret Başmüşaviri

Turkish Embassy Office of the Commercial Counsellor
Samed Vurgun Küçesi No: 134 BAKU / AZERBAIJAN

✉ baku@ticaret.gov.tr

☎ 00 99 412 441 39 68

☎ (IP Tel) 0 312 204 83 39

☎ (Fax) 00 99 412 441 39 06

BAKÜ BÜYÜKELÇİLİĞİ

Ahmet ERDAL

Ticaret Başmüşaviri

Turkish Embassy Office of the Commercial Counsellor
Samed Vurgun Küçesi No: 134 BAKU / AZERBAIJAN

✉ baku@ticaret.gov.tr

☎ 00 99 412 441 39 68

☎ (IP Tel) 0 312 204 83 39

☎ (Fax) 00 99 412 441 39 06

GENCE BAŞKONSOLOSLUĞU

Kadir GÜNDOĞDU

Ticaret Ataşesi

Turkish Consulate General Office of the Commercial
Attaché M.A Abbaszade Küçesi, 6 GENÇE /
AZERBAIJAN Turkish Consulate General Office of the
Commercial Attaché M.A Abbaszade Küçesi, 6 GENÇE /
AZERBAIJAN

✉ gence@ticaret.gov.tr

☎ 00 99 422 266 29 23

00 99 422 266 29 24

00 99 422 266 29 25

NAHÇIVAN BAŞKONSOLOSLUĞU

Lütfü KOP

Ticaret Ataşesi

Nahçıvan Şehir, Heydar Aliyev Prospekti No: 17, Nahçıvan,
AZ-7000, Nahçıvan Muhtar Respublikası

☎ +994 36 545 26 60

+994 36 549 91 15

KAGUTİM

Kayseri Girişimcilik ve
Uluslararası Ticaret Merkezi

KAYNAKÇA

1. Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet İstatistik Komitesi
2. COFACE (Compagnie Française d'Assurance pour le Commerce Extérieur)
3. Dünya Bankası
4. Dünya Ticaret Örgütü
5. Export Potential Map
6. Kolay İhracat Platformu
7. Lloyds Bank Trade
8. Macmap
9. T.C. Bakü Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
10. T.C. Ticaret Bakanlığı
11. Teknik Engel
12. TİM (Türkiye İhracatçılar Meclisi)
13. Trade.gov
14. Trade Map
15. TÜİK
16. Worldomaters.info